

Jutri ob 14. uri vsi na Ljudski shod pri Sv. Luciji

Posamezni izvod 30 grošev, mesečna naročnina 1 šiling

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

V. b. b.

Slovenci, ki smo ostali zvesti tradicijam naših dedov in naših borcev, zvesti idealom naših padlih tovarišev, bomo strnjeno glasovali za Demokratično fronto delovnega ljudstva in njene kandidate.

LETNIK IV

DUNAJ, V SOBOTO, 10. IX. 1949

Štev. 61 (246)

Komentar Tanjuga k novi noti sovjetske vlade glede Slovenske Koroške

Beograd. Vlada SZ je poslala odgovor na noto naše vlade z dne 20. 8. o vprašanju Slovenske Koroške. V tem odgovoru so v glavnem ponovljene navedbe prejšnje note sovjetske vlade z dne 11. avgusta s to razliko, da so sedaj še obsežnejše. Ta obsežnost kaže na eni strani, da je sovjetski vladi težko braniti svoje nepravilne pozicije in se zaradi tega spušča v dolge obrazložitve ter razlaga brez konkretnih dejstev na drugi strani pa taka obsežnost kaže tudi to, da se sovjetska vlada zaveda dejstva, da se tukaj brani, ker je napravila nedemokratično potezo in opustila pravične zahteve narodov Jugoslavije in Slovenske Koroške.

Sovjetska vlada očitno uvideva, da postaja njeno stališče, njena odpoved načelom, ki jih je z besedami branila skozi leta, skrajno neprikljubljeno v napredni javnosti v svetu, ki je vedno bolj prepričan o krivici in nedemokratičnem značaju ravnanja vlade ZSSR z našo državo sploh in glede Slovenske Koroške posebej. Ta nova nota sovjetske vlade ima v glavnem nalogo, da bi še enkrat poizkusila vplivati na svetovno javno mnenje in da bi se pred njim nekako opravičila, če že ne z ničimer drugim, pa vsaj s šlevilnimi formalnimi ter splošnimi trditvami brez vsake stvarne podlage.

Ne bi mogli reči, da vsebuje nova sovjetska nota veliko manj nediplomatskih izrazov kot prejšnja. Zato pa še veliko bolj vztraja pri pozicijah, da bi branila stališče sovjetske vlade. Navedli bomo prav ta nova mesta in zmote, kjer skuša na nov način opravičiti dejstvo, da se je sovjetska vlada odpovedala podpori pravičnih zahtev Jugoslavije nasproti Avstriji. Eden teh originalnih načinov je tudi ta, da sovjetska vlada v svoji noti nikjer ne demantira (ker jih niti ne more demantirati) dejstva, navedena v noti vlade FLRJ o tem, da je n. pr. Molotov svetoval predstavnikom vlade FLR Jugoslavije v Moskvi, naj popuščajo in se razgovarjajo z zahodnimi predstavniki, temveč skuša enostavno iti preko tega dejstva s splošno ugotovitvijo, da se jugoslovanska vlada peča s spletkami.

Sovjetska nota govori o „odstranitvi krinke z oblička jugoslovanske vlade“, toda glejte, kako to dela sovjetska vlada. Ona je n. pr. prej trdila, da ni v Stalinovem pismu Rennerju poročila za nedotakljivost Avstrije, sedaj pa, ko je naša vlada citirala Stalinovo pismo v celoti, je prisiljena to dejstvo priznati, toda skuša advokatsko prikazati obljubo kanclerju Rennerju o skrbi za nedotakljivost (v ruščini celotnost) Avstrije, kot da to baje ni obljuba, da bo sovjetska vlada podpirala stališče, da avstrijske meje proti Jugoslaviji ni treba spremeniti.

Vse to, pravi sovjetska nota, si je izmislila jugoslovanska vlada. Na to sovjetska vlada brez vsakršne zveze s koroškimi vprašanjem na dolgo pojasnjuje nagibe in okolnosti, zaradi katerih je baje prišlo do tega, da je Stalin pisal Rennerju in skuša opravičiti ter na drugi način

razložiti obljube, ki jih vsebuje pismo, na kar pravi:

„Jugoslovanska vlada misli, da je načelo samoodločbe narodov uporabljivo samo za Jugoslavijo in za zmagovite narode. Toda, tako lahko mislijo samo ljudje, vzgojeni v duhu imperialističnega zaslužjevanja.“

In dalje: „Vprašanje nedotakljivosti te ali one države in vprašanje „nespremenljivosti mej“ te države sta dva popolnoma različna problema. Samo ljudje, ki so izgubili tudi zadnje ostanke marksizma, ju lahko mečejo v isti kož in postavljajo znamenje enakosti.“

Tu se vsiljuje vprašanje: Kakšne zveze ima to z vprašanjem stališča do pogodbe z Avstrijo, kaj n. pr. pomeni trditev, da „jugoslovanska vlada misli, da je načelo samoodločbe narodov uporabljivo samo za zmagovite narode“, oziroma da misli, da ga ni mogoče uporabiti glede premagane Avstrije, če tukaj sploh ne gre za samoodločbo Avstrijcev, temveč za pravico do samoodločbe koroških Slovencev, ki so sestavni del jugoslovanskih narodov in ki jih ima Avstrija pod svojim jarmom? Očitno je, da skuša sovjetska vlada s takim nepotrebnim kopičenjem besed in izmišljanjem „problemov“, ki nimajo nikake vezi s stvarnostjo pa tudi ne s vprašanjem Slovenske Koroške in ki jih nihče v Jugoslaviji ni niti postavil, odvrti pozornost od glavnega vprašanja: Kdo je izdal koristi narodov Jugoslavije in pravice koroškega ljudstva, kdo se je odpovedal podpori teh koristi in pravic in kdo je za to dobil kompenzacijo?

Sovjetska nota nato govori o vsem in vsaki stvari: Dela neke nespretno analogije z vprašanjem meja nekaterih drugih držav v Evropi in pravi:

„Ni mogoče dvomiti o tem, da bi Jugoslavija dobila Slovensko Koroško, če se jugoslovanska vlada ne bi ustrašila, če ne bi zaradi svoje bojazljivosti izdala narodnih pravic Jugoslavije.“

Po dejstvih, ki so bila že razložena v noti naše vlade o razgovorih, pri katerih so sovjetski najvišji predstavniki trdili, da ni nikakih izgledov, da bi bile izpolnjene jugoslovanske zahteve, ni potrebno niti pojasnjevati, kdo se je tukaj „ustrajšil“ in ali je jugoslovanska vlada „izdala“ narodne pravice Jugoslavije ali pa jih je izdala vlada ZSSR s pariško pogodbo za zaprtimi vrati.

Nova sovjetska nota govori tudi o tej pogodbi in skuša pokazati, da ni resnica, da se je vlada ZSSR odpovedala podpori jugoslovanskih zahtev in izdala stvar koroških Slovencev zato, da bi dobila neke ugodnosti. To je zanjo „umazana domneva jugoslovanske vlade“, toda glejte, kako „dokazuje“, da „celo niti pri tej umazani domnevi tudi tu ni mesta za vprašanje o Slovenski Koroški.“

„Ker se zaveda neutemeljenosti svojih klevetniških izmišljotin glede Stalinovega pisma Rennerju, se

zateka jugoslovanska vlada k drugi verziji izmišljotin in trdi v svoji noti, da sovjetska vlada ni več smatrala za mogoče braniti stare pretenzije Jugoslavije do Slovenske Koroške — katerim se je jugoslovanska vlada odpovedala — zato, ker je baje dobila naknadnih 50 milijonov dolarjev ob prodaji nemškega imetja v Avstriji avstrijski državi...“ In glej, jugoslovanska vlada trdi dalje: „Sovjetska vlada, ki je pristala na to, da ostanejo koroški Slovenci pod oblastjo Avstrije, je dosegla v svojo korist povečanje kompenzacij za nemško lastnino v Avstriji v višini 50 milijonov dolarjev,“ in da mora v tej zvezi dobiti sovjetska vlada za omenjeno imetje namesto 100 milijonov dolarjev, kot je to baje zahtevala sovjetska vlada, 150 milijonov dolarjev.

„Nismo mislili, da lahko pade jugoslovanska vlada tako nizko, da more misliti o Sovjetski zvezi tako gnusno in tako umazano. Nedvomno so samo ljudje, ki so izdali socializem in demokracijo in ki so postali zakrknjeni fašisti, sposobni tako brezobzirno in drzno klepetati o Sovjetski zvezi in njeni vladi. V trditvi jugoslovanske vlade je vsaka beseda zlagana. Ni točno, da je sovjetska vlada zahtevala kompenzacijo za imetje v višini 100 milijonov dolarjev. Dejansko je zahtevala 200 milijonov dolarjev. Ni točno, da je sovjetska vlada dobila 50 milijonov dolarjev več od označene cene. Dejansko bo dobila 50 milijonov manj od označene cene.“

Toda, tukaj ni govora o „označeni ceni“ sovjetske vlade, temveč o ceni, ki so jo označile zahodne sile, ki so pristale, da ZSSR odobre 100 milijonov dolarjev, in to so povečale na 150 milijonov dolarjev šele tedaj, ko je sovjetska vlada izrazila soglasje z njihovim stališčem in prepustila Slovensko Koroško na milost in nemilost Avstriji, pri čemer so hkrati zavrnile tudi druge upravičene zahteve Jugoslavije do reparacij in vrnitve oropane imetja.

Torej ni tukaj bistvo v tem, ali je sovjetska vlada dosegla svojo „označeno ceno“ za spremembo svojega stališča, temveč je bistvo to, da je dobila od zahodnih sil višjo ceno šele tedaj ko se je odpovedala svojemu prvotnemu stališču, t. j. podpori upravičenih zahtev Jugoslavije in koroških Slovencev. In vendar sovjetska nota kljub tem dejstvom znova govori, da si je „jugoslovanska vlada vse to izmislila in zlagala“, kot da bi pariške pogodbe ne bilo in kot da bi obstajala samo v domišljiji jugoslovanske vlade, ne pa v stvarnosti.

„Kako je mogoče pojasniti to izdajalsko stališče jugoslovanske vlade glede Slovenske Koroške in to nizko dvoličnost do Sovjetske zveze. Kakšen smoter so zasledovali pri tem?“

Očitno so s tem zasledovali smoter, da bi umetno razplamteli nasprotstva v Svetu zunanjih ministrov. To je jugoslovanska vlada storila, da bi se dogovorila s skraj-

nimi najbolj napadalnimi imperialističnimi krogi v Britaniji, ZDA in Franciji, ki jim je do tega, da podpirajo sovražno razpoloženje do Sovjetske zveze in vojno histerijo. V tem primeru je jugoslovanska vlada nastopila kot sovražnik in nasprotnik Sovjetske zveze, kot agentura tujih imperialističnih krogov.“

Z drugimi besedami, štiri sile bi živele v največjem možnem soglasju, če ne bi bilo te Jugoslavije in njene vlade, ki je „s svojim“ — kakor je rečeno v noti — „kapitalističnim stališčem v vprašanju Slovenske Koroške“ — umetno netila nasprotstva v Svetu ministrov. Mar je še kdo na svetu, ki bo to verjel? Mar tudi sovjetska vlada sama verjame takim naivnim bajkam o „kapitalističnem stališču“ Jugoslavije kot oviri za soglasje ZSSR s kapitalisti oziroma z ZDA, Anglijo in Francijo?

„... Jugoslovanska vlada,“ nadaljuje nota, „se zateka k tretji verziji in s klevetniškimi izmišljotinami trdi, da so sovjetski predstavniki silili jugoslovansko vlado k sporazumu z zahodnimi silami in v vprašanju jugoslovanskih ozemeljskih pretenzij do Avstrije in da je bila jugoslovanska vlada pripravljena popustiti v tem vprašanju samo zaradi tega, ker je to zahtevala sovjetska vlada.“

Res je, da so sovjetski predstavniki razkrinkali to lažnivo trditev jugoslovanske vlade v svojih izjavah na konferencah predstavnikov štirih sil v Moskvi, na Dunaju in v Londonu 1947, 1948 in 1949, v katerih so odkrito in pošteno branili vse ozemeljske in druge jugoslovanske pretenzije do Avstrije. Toda, jugoslovanska vlada se skuša izogniti tem dejstvom in se rajši peča s spletkami.“

Kaj pomenijo te navedbe o javnih nastopih sovjetskih predstavnikov? Mar demantirajo tudi to, da so „sovjetski predstavniki silili jugoslovansko vlado k sporazumu?“ Mar demantirajo dejstvo, navedeno v noti vlade FLRJ o izjavah Molotova v tem smislu? Ne, sovjetska vlada ne demantira teh dejstev, ampak skuša samo nespretno iti preko njih s tem, da se sklicuje na javne izjave svojih predstavnikov. Ves svet ve, da so se predstavniki vlade ZSSR vse do pariške pogodbe javno izjavili za jugoslovanske zahteve zato, da bi dvignili ceno, ki so jim zahodne sile ponudile, če se odpovedo podpori teh zahtev. Toda, sovjetska vlada z ničemer ne demantira navedb v noti jugoslovanske vlade.

Bilo bi torej nesmiselno spuščati se v razpravo z navedbami sovjetske note, ki se namenoma oddaljuje od teme, in obravnavati neke splošne teorije o tem, ali je sploh mogoče dovoliti odstop od maksimalnih zemeljskih zahtev in, kdaj je to mogoče, kdaj pa ne. Vsa ta izmikavanja so preračunana na to, da bi odvrti pozornost od glavnih vprašanj odgovornosti sovjetske vlade pred demokratičnim gibanjem na svetu za njeno ravnanje in nepravilno ter nepravilno stališče, ki ga je zavzela v koroškem vprašanju, odgovornosti, ki je tem težja, ker je sprememba stališča sovjetske vlade prišla iz nečistih pobud in na temelju pogajanja za dolarje ter podobne koristi.

Ne bomo pozabili!

Eno desetletje je minulo, ko je nacistični diktator, v katerega so množice nemškega naroda v svoji imperialistični, nacionalno-šovinistični mentaliteti, po naukih svojih demagoških filozofov o nemškem „Herrenvolku“ in zviženosti nemške rase nad drugimi narodi, slepo verovali, ukazal prekoračiti meje suverene poljske države. Brez vojne napovedi je tisti trenutek izbruhnila najbolj krvava, kruta in neusmiljena svetovna vojna, pripravljena na dolgo roko od kapitalističnega finančnega velekapitala, katerega orodje je bil nemški fašizem, ker vsakdo je vedel, da pomeni fašizem vojno. V obeh jutranjih urah, ko je radio razglašal po svetu, da je najbolj močna in oborožena nemška armada prekoračila svoje meje, se je pričela nepopisna žaloigra vseh narodov. Pobesnena fašistična soldateska, pijana „bliskovitih zmag“, je divjala vedno bolj in bolj. Zver v človeški podobi je podivjala. V krvi in ognju so teptali človeško dostojanstvo. Rablji so postali gospodarji, teror se je sprehajal po cestah, mestih in vaseh, moriti in uničevati je postal sistem in ogabno ovaduštvo je cvetelo in postalo vogelni kamen teroristične državne eksistence in moderno ter junaško za fašiste je bilo, moriti in iztrebljati družine, vasi, mesta, cele narode. Ni mogoče v kratkih besedah zgostiti vso grozoto zgodovine preteklih let, ki so jo doživljali narodi, družine in vsak posameznik. Zločini so se kopičili v neskončnost, žrtve so naraščale v stotisoče in milijone. Na vrhuncu svoje moči je Hitler naropal 8.146.000 kvadratnih kilometrov zemlje in zaslužil 310 milijonov ljudi. Rezultat vsega tega pa je bil 25 milijonov mrličev, na milijone pohabljenih, na stotisoče požganih vasi in domov, razbitih mest in kulturnih vrednot in uničenih življenjskih sreč.

Val gorja se je razlil, kakor je bilo pričakovati, tudi nad jugoslovanske narode in nad nami koroškimi Slovenci so hoteli izvršiti justifikacijo že davno izrečene smrtno obsodbe. Nikdar ni naš človek v svojem zdravem razumu verjel v končno zmago fašizma, tudi ne v časih sirenskega vpitja radio-oddajnih postaj s „posebnimi poročili“ o fašističnih zmagah. Krvava Hitlerjeva roka je po svojih trahantih nastavila sekiro na deblo slovenskega ljudstva na Koroškem. In vlačili so naše najboljše v koncentracijska taborišča, ki so rastla v neskončnost in preganjali naše družine z rodne zemlje. Z naglico in sadistično strastjo so hoteli naš življenjski izkoreninili in iztrebiti. Nikdar ne bo naše ljudstvo pozabilo imen, ki zvenijo tako tuje, toda vzbujajo tako strahotne spomine, kakor Dachau, Buchenwald, Auschwitz, Ravensbrück, Mauthausen in nešteto drugih taborišč uničenja in smrti, krematorijev in plinskih čumnat, teh „kulturnih“ spomenikov fašistične strahovlade.

Prav tako tudi nikdar ne bo pozabilo tudi imen, kot so Hesselberg, Frauenaarach, Eichstädt, Schwarzenberg, Ratsstatt in mnoga druga taborišča, kjer so tisoči koroških Slovencev, možje in žene, starčki in otroci, pregnani iz svojih domov, trpeli pod fašističnim škornjem.

In nikdar ne bodo pozabljene prečute noči v negotovosti, kaj bo prinesla noč in drugi dan, ker noč in dan so bila vrata gostapovskih ječ in mučilnic odprta in nihče ni vedel ne ure ne dneva, kdaj ga bo doletela usoda. Nešteto naših je usoda doletela in s krvjo in solzami je naše ljudstvo doživljalo Kalvarijo in le od daleč so se slišali zvonovi velikonočnega jutra, „Stalinove orglje“ izpod Stalingrada in odmevi pušk partizanskih borb iz Jugoslavije in Slovenske Koroške.

Po „bliskovitih zmagah“ prvih vojnih let je prišel veliki preobrat — Stalingrad — in dvignili so se partizani vseh svobodoljubnih narodov, med njimi tudi naši koroški parti-

Zlorabljanje pomoči kmečkemu ljudstvu

Strokovni in obveščevalni list koroške deželne kmetijske zbornice in kmetijskih zadrug „Kärntner Bauer“ prinaša v svoji zadnji številki širokorazpahnjeno objavo smernic za doseg podpora pri nabavi kmetijskih strojev, pri kultiviranju nerodovitnih in slabih zemljišč, pri napravi gnojšč in silosov, pri zboljšanju hlevov ter pri pospeševanju pridelovanja krme za živino.

Ta objava je na prvi videz nad vse blesteča in kaže lice najširše dobrodelnosti in volje, pomagati gospodarsko zaostalemu in šibkemu kmečkemu prebivalstvu, ki zapada v krizo. Neveščega in dobrodušnega kmečkega človeka utegne ta objava preslepiti, da bi pozabil na vse krivice in zapostavljanja zadnjih let s strani gospode, ki je sedaj sfabricirala to širokogrudno objavo.

Na Koroškem je že od nekdanj običaj, da je javnih podpor deležen samo gotovi krog političnih vladodržcev posameznih režimov in da resnično potrebni kmetje dobijo od teh podpor le skope drobtinice. Zato je objava smernic za doseg omenjenih subvencij treba gledati še posebno previdno. Značilno je že to, da so gospodje prezidenti kmetijske zbornice in njihovi inženirji o teh subvencijah govorili že leto dni in se vedno sklicevali na to, da je sicer vse pripravljeno, da pa ni denarja kar naenkrat — in to tik pred volitvami pa je priskočil korumpiranemu kmetijskemu ministru in kmetijski zbornici na pomoč „Marshallov plan“ s svojimi čudodelnimi milijoni, ki so dosedaj povzročili med ljudstvom le še večjo revščino, namesto da bi mu pomagali. Že to ima nedvomno gotovo svoj namen. Gospodje „kmečki poslanci“ in prezidenti vedo, da so

krivi bede in pomanjkanja med kmečkim ljudstvom, vedo, da so ga izkoriščali in izmozgavali do zadnjega dne, medtem ko so sami in njihovi prijatelji veleposestniki vtikali v žepe milijonske profite. Sedaj hočejo te grobe škrebine na svojem ugledu za delitvijo „milogoščin“ in „béraških grošev“ vsaj nekoliko izbrusiti, da bi po volitvah še naprej lahko opravljali svoj dobičkanosni posel oviranja in izkoriščanja kmečkega prebivalstva.

Če pregledamo odstavke, ki govorijo o pogojih za doseg in o višini teh subvencij, potem šele vidimo pravi namen teh „podpor“. Tako je v objavi samopašni prezident Gruber odločil, da bo kmetijska zbornica sprejemala prijave izključno le do 31. oktobra tega leta in da morajo vse naprave biti izgotovljene že v jesenskih in zimskih mesecih. Zdrava pamet pa sama pove, da v zimskih mesecih ni mogoče zidati gnojšč in silosov, niti trebiti in preoravati neproduktivnih zemljišč. Že to je očiten dokaz slepomišenja in vabljenja z denarjem, ki pa ga za resnično kmečke potrebe nimajo namena dati iz rok.

Največji problemi na vasi so zboljšanje in olajšanje obdelovanja, pomanjkanje ljudi in nabava potrebnih strojev, ki naj nadomestijo manjkajočo delovno silo na vasi. V ta namen so razpisali celo vrsto strojev od traktorja do električnih pralnih naprav in pri nabavi teh strojev obljubili velikodušne podpore. Govorijo celo o traktorskih in strojnih skupnostih oz. zadrug, katerim obljublajo prednost podpore. Vse te obljube pa so nadvse dvomljive ker za nabavo teh strojev ni v objavi določena nobena zanesljiva višina podpore. Prav tako tudi nikjer ni povedano, koliko je v ta namen sploh de-

Wedenig bi rad bil trgovski pomočnik

Na Koroškem je socialistična stranka prva objavila svojo kandidatsko listo za deželno in državno zbornice volitve. Na tej listi je poleg imena kandidatov naveden tudi njihov poklic. Tako daleč je vse lepo in prav. Volivci naj vedo, kdo in kaj je tisti, ki bi rad dobil glasove, da bi lahko še ostal ali postal poslanec v deželnem zboru ali parlamentu. Kar pa se nam zdi zelo sumljivo, je to, da so si mnogi kandidati na listi SPÖ prisvojili take poklice, ki se ne skladajo s stvarnostjo in resničnostjo. Vsak otrok n. pr. ve, da je gospod Wedenig deželni glavar, nekateri celo vedo, da je istočasno v nadzornem svetu velepodjetja „Kelag“ in da za ta postranski poklic tudi prejema lepe denarje in vendar se g. Wedenig označuje na kandidatski listi SPÖ za „trgovskega pomočnika“. Kdor je imel kdaj opravka v Celovcu pri delavski zbornici ve, da je g. Truppe tam prezident, na kandidatski listi pa piše, da je ta g. „gradbeni delavec“.

O g. Herkeju je znano, da je namestnik deželnega glavarja in visok

zanski borci, ki so se upirali nasilju ter zgrabili za puško in se po koroških gozdovih junaško borili proti nemškemu sovražniku, in prispevali k popolnemu porazu Hitlerjeve diktature „tisočletnega rajha“.

Hitlerizem je bil vojaško premagan, a ostale so mu korenine. Spet dviga glavo neofašizem, spet se pojavlja tudi v Avstriji boljše ali slabše zakrinkan v nekaterih strankah, ki se potegujejo za glasove volivcev za jesenske volitve. Koliko so se volivci iz preteklih let groze in smrti naučili, bodo pokazale volitve. Za nas koroške Slovence je odločitev enostavna: Volili bomo Demokratično fronto delovnega ljudstva, ki je med drugim, kar zadeva naše koroške, za „bratstvo med vsemi narodi na temelju enakopravnosti in za mir, svobodo in boljše življenje vseh delovnih ljudi“.

Kaj moramo vedeti za volitve

Še enkrat opozarjamo, da so do vključno 11. septembra na občinah na vpogled volivni imeniki; kdor hoče napraviti priziv, naj to napravi pravočasno, zadnji rok za prizive je 11. septembra.

Javna zborovanja DFDL

Jutri, dne 11. septembra 1949:

- ob 10. uri predpoldne pri Župancu na Obirskem, govori tov. Andrej Haderlap
- ob 14. uri pri Holarju v Lobniku, govori tov. Danilo Kupper;
- ob 17. uri pri Hirklju v Lepeni, govori tov. Andrej Haderlap.

narja na razpolago. To je „tajnost“, ki je značilna za ljudi Gruberjevega kova. Ljudstvo naj ne izve, koliko je denarja na razpolago in kako visoke bodo podpore, da tega denarja ne bi bilo mogoče uporabiti v druge namene.

Točno in razločno pa je napisano, da bo višino podpore vsakemu posamezniku določila po svoji uvidenosti kmetijska zbornica. Kmeta, ki bi podpisal prijavo za subvencijo in s tem naročil stroj, pa hočejo prisiliti, da mora stroj vzeti, pa čeprav bi mu gospodje ne dodelili nobene podpore. Prav tako si je kmetijska zbornica pridržala pravico, da stroje za vsakega posameznika naročuje sama. S tem je dana možnost, da posameznike, ki niso ravno istega političnega mišljenja kot vodstvo zbornice, sploh izključijo od akcije ali pa nevednim kmetom dodelijo slabše ali pa za naše kraje neuporabne stroje, kar se je dogajalo tudi pri UNRRA-strojih. Na vse zadnje pa ima Gruber celo pravico, da izdane smernice lahko spremeni, ja da celo akcijo lahko predčasno ukine.

Ob vsem tem se lahko upravičeno vprašamo: „Ali zato plačujemo davke in prispevke za kmetijsko zbornico, da bo kmetijska zbornica, ki bi imela dolžnost, da nas zastopa in podpira, z nami uganjala burke in nas odirala ter končno, če ne dopademo gospodu prezidentu Gruberju, v največji potrebi pomoči krmila s slepimi obljubami in nas spravila na kant? — Ali nas ima ÖVP-jevska gospoda v kmetijski zbornici za norce in misli, da nas lahko zadovolji s prozornimi obljubami? — Ali naduti veleposestniki in oblastni inženirji mislijo, da bodo v kmetijski zbornici večno izvajali najhujšo diktaturo?“

Takšnih slepomišenj in volivnih

Prispevajte za volivni fond

**DEMOKRATIČNE FRONTE
DELOVNEGA LJUDSTVA**

manipulacij, kajti kaj drugega vse to ni, težko preizkušeno kmečko ljudstvo ne bo trpelo. Javne podpore morajo koristiti predvsem najbolj potrebnim. Ljudstvo ima vso pravico, da o podporah zahteva popolno jasnost in da pri dodelitvi po svojih lastnih zastopnikih aktivno soodloča. Od samovoljno imenovanih ÖVP-jevskih veleposestnikov in inženirjev ne moremo pričakovati drugega kakor, da bodo zlorabljali pomoč kmečkemu ljudstvu v svoje temne protiljudske namene. Izkušenj v tem pogledu imamo dovolj!

Letos 60.775 volivnih upravičencev več kot 1945

Na Koroškem je letos 265.416 volivnih upravičencev (119.504 moških in 145.912 žensk), medtem ko jih je bilo 1945. leta 204.641 (77.463 moških in 127.178 žensk). Tako je letos na Koroškem 60.775 volivnih upravičencev več kot 1.1945 V Celovcu je število volivnih upravičencev naraslo za 42 odstotkov, v Beljaku pa za 49 odstotkov. (LPD).

Sanje in RESNICA

BRANKO ČOPIC

Za mežnarja Matjaža v Jelšovcu so nastali hudi časi. Čim bolj sili v to vas nova doba s svojimi težaji, zadrugami, posvetovanji in raznimi akcijami, tem bolj se izpodmikajo izpod Matjaževih utrujenih nog tla.

„Oh, oh, kakšne reči so to!“ — tarna svojemu zvestemu sobesedniku, Kočmarju Juriju, ki mu vsi pravijo samo „Jazbec“. „Vse se obrača proti meni. Nič ne rečem, vsa čast tej osvobodilni fronti; naj jo vrag če že mora biti, a da bi te nesrečne razmere šle vsaj mimo mene, jaz pa mimo njega, no, in vse bi bilo v redu.“

Včasih Matjažu ni bilo tako nerodno; saj je bil precej podkovan, ker je rad prebiral knjige in se je marsičesa iz njih naučil. Posebno pa je slul kot tolmač sanj. Imel je doma „staro stoletno kolendro“ in oguljene „egiptovske sanjske bukvice“, v črno svinjsko usnje vezane, pa je z njimi razlagal tudi najbolj zmedene sanje zmešanih in utrujenih glav.

Recimo, da je prišel k njemu od dela umazan in oznojen siromašek, pravec kandidat za enega izmed brezimnih štiridesettisoč mučeničkov, stiskal pod pazduho rjavkasto kokoško, prav beraško in drobno, in ga ponižno zaprosil:

„Dragi moj Matjaž, ne zameri, bi mi raztolmačil moje sanje in mi povedal, kako in kaj?“

„Bi, bi, zakaj pa ne bi, dasi je prav grešno dejanje vtikati se v božje reči. Ker sem dober človek in ker te rad imam, ti povem vse po redu.“ In že je mežnar segel na polico po zamazane bukvice in poklical ženo:

„Mica, nesi tole kokoš v kurnik, saj vidiš, da je Drejec nerodno držal jo! Oh, kje jo je že iztaknil; tako drobna je kot vrana!“

Pa je Drejec začel natanko in na široko pripovedovati o svojih sanjah:

„Veš, Matjaž, sanjalo se mi je nocoj, ti moj ljubi bog“ — in tu je možič ves v skrbeh globoko vzdihnil — „sanjalo se mi je, da je prišel neki hudič na mojo njivo, kjer imam letos turščico, pa da ni pra-

vi hudič, temveč menda nekakšen financar, pa se spravi nadme in me strašno pogleda s tistimi peklenškimi očmi in nahruli:

„Kje pa imaš posajen tobak, Drejec?“

„Mene je obhajala, saj veš, z ona, pa sem si mislil: „Kako pa ta zlodej ve, da imam tobak prav na tej njivi ob potoku?“

„Ob potoku“ je ponovil mežnar kakor odmev.

„No, saj ni prav, kako bi rekel, ob potoku; le tako sem rekel to, samo da rečem“ se je izvijal Drejec.

Matjaž pa je začel takoj nato s pobožnim licem vedeža in vidovitega človeka listati po bukvah in je tako mimogrede vprašal:

„Pa kaj misliš, da je bil to res hudič ali samo financar?“

„Saj je vseeno, je zamahnil z roko Drejec in odkimal, „nobeden ni nič prida. Kar za oba poglej!“

Dolgo je pregledoval Matjaž po knjigi, nerazumljivo in skrivnost-

no mrmral, potem pa pričel z razlaganjem:

„To ti pomeni, da boš imel neke težave in skrbi doma, pa žalost pride v srce tebi in ženi tvoji.“

Na te besede se je ubogi možič pobral brez kokoške, a čez dva ali tri dni so bile težave in skrbi pri njem doma: ponoči mu je namreč nekdo posmukal ves tobak, pa prav do zadnjega lista, a vse okoliščine so kazale, da to ni bil hudič ali financar. Ha, financar bi to opravil javno in podnevi, hudič bi pa to zlahotno bil samo pogazil in potepal, ali pa bi ugnal kako drugo hudobijo. Razen tega pa je v rahli zemlji ostala sled močne in velike noge človeka, ki mora biti lepo podkožen in res dobre reje, saj se je vdiral v tla, medtem ko hudič, kar je splošno znano, pušča za seboj odise kozlovih parkljev, financar pa sledove težkih škornjev.

Drugikrat pa se je zgodilo, da je prišla k mežnarju stara ženska s kodeljo volne pod pazduho in hotela, da bi ji raztolmačil neznansko zapletene sanje, polne popov, vladik, arhidijakov, kadilnic in škropilnic, „pa kakor da sta bili poleg tudi sveta Barbara in sveta Uršula; kratko in natanko, pravi privid kakega blaženega božjega ugodnika.“

„P o p i, vladike, dijakoni... Mnogo jih je bilo, praviš? ... Aha, čakaj, čakaj“ je mrmral vidoviti mežnar in premetaval liste v bukva. „E, to bo treba poiskati pod Vesoljni cerkveni zbor, tam bodo vsi ti na kupu.“

Zamislil se je, skrivnostno je mrmral, saj kodelje je bilo precej, in potem je tolmačil tako:

„Veš, soseda Jula, kaj ti pravijo

tvoje sanje? Zelja ne boš nič imela. Pridejo gosenice in ti ga požrejo do amena.“

— O, saj sem že sama mislila, da take sanje ne morejo nič dobrega pomeniti — je z olajšanjem ugotovila zgarana Jula in pustila volno vedežu.

Tako se je ljudem sanjalo o čarovnicah, volkodlakih, vragovih, popih, hodžah, častitih sestrah, brejih kobilah, žandarjih, divjih mrjascih, kugi, koleri, kralju in kraljici, ječah, kloštrih, razbojnikov polnih krčmah in drugih čudovitih rečeh in zadevah, ki so v zvezi z vsakdanjim življenjem.

Spretni mežnar je imel dober spomin, da si je zapomnil vsake izdatnejše sanje; še bolj pa so mu ostajali v glavi darovi, ki jih je prejemal za razlaganje sanj. Sprejete dobrote je sploh imenoval po glavnih osebah posameznih sanj. Tako je na primer, če je za sanje o papežu dobil kos slanine, a za sanje o sedmerih hudičih pisker fižola, na ženino vprašanje, kaj bi napravila za večerjo, odgovoril:

„Skuhaj sedem hudičev, pa jih zabeli s papežem!“

Zgodilo pa se je tudi, da je dal ženi za navadne smrtnike popolnoma nerazumljivo naročilo:

„Čuješ, Mica, od kralja in kraljice mi napravi copate, pa jih podšij z norišnico na Studencu, ali pa še boljše s tistim oslom v levji koži. Na vesoljni zbor pa pazi, ker so se ga lotile miši.“

Po osvoboditvi, ko je nastala ta vratolomna doba tekmovanja, se je novi čas prijel tudi sanj. Počasi ginjejo iz sanj znane osebe in sanje dobivajo novo vsebino.

Mežnar je takoj začutil, da nekaj ni v redu. Ljudje niso več toliko hodili k njemu po svet, a če je vendar prišel kdo s sanjami, so bile kaj čudne.

Tako je spet prišla stara Jula in pripovedovala:

— Tovariš mežnar, sanjalo se mi je nocoj, kakor da je hodil po moji njivi velik traktor, da se je vse

treslo; pa grmelo je kakor sam svet Elija ...

„Hm, pa je res tako? Se nisi menda zmotila? Morda je pa bil sam repati hudič, in ne traktor?“ je poizvedoval Matjaž.

— Kak hudič neki, sedaj v petletki? — se čudi starka. — Kaj pa bi mi s hudiči pri delu?

Mežnar Matjaž je nato živčno začel prebirati bukve, a o traktorju nikjer nobene besede. Nazadnje je žalosten zamahnil z roko:

„Draga Jula, tvoje sanje mi pa niso nič všeč.“

Ali pa se je zgodilo, da mu je kakšen kmet pripovedoval:

— Veš, Matjaž, sanjalo se mi je, da tekmujemo s sosednjo vasjo, kdo bo prej končal opravke na svojem delu ceste. Delamo, hitimo, ko pa slučajno pogledam po cesti, me prevzame veselje, da moram vzklikniti: „Poglejte no vendar, tamle gre naša nada in veselje!“

„Pa menda ne kralj?“ — se je navdušeno zavzel mežnar.

— A, kaj kralj, ... buldožer! Buldožer sem videl, kako nam gre pomagat. Saj vendar sam veš, da kralj v petletki nima mesta. Kdo bo še danes sanjal o njem? Saj to bi bilo skoro že sabotaža!

„Uh, uh!“ je pihal Matjaž. „Pa saj to sploh niso več sanje. To je vse čista resnica. Kaj je z vami, ljudje?“

In tako se nekemu sanja, da zida tvornico, drugemu, da je postal pilot, nekaterim se sanja o odboru, električnih žarnicah in radioaparatih, dečki sanjarijo o mladinskih progah, otroci pa o udarniških rob- (Dalje na 4. strani)

ŽELJA PO ŽIVLJENJU

Rača Kočar:

Oči so se mu počasi odprle, bister pogled je objel ves svet. Toda volja in zavest še nista bili živi. Ni bilo občutka do lastnega telesa. Sluh ni mogel zajeti neprestanega grmenja v globokih gozdovih iglavcev ... Tisti dan se je prvokrat na shlajeni vodi zablížčala ledena skorja, prozorna kakor steklo. Suha trava na polju, stebelca sončnic in listje na drevju je prevleklo ivje.

Sončni žarek je zadel v zenice; lahna komaj občutna bolečina je prešinila tilnik in senca. Polagoma se je prebujal iz nezavesti, iz neprestane temote, in razpoznaval oblike naokoli.

Megla se je dvignila. Dan je postajal jasnejši. Bilo mu je, kakor da se sonce vzpenja, ne da bi oviralo uporni pogled z njihovih oči. Zdaj je pričel čutili še samega sebe. Prav tako je dojemal svet in čas. In vedno bližje so prihajali razločni glasovi iz gozda, grmenje topov in regljanje strojnic ...

Ali je že dolgo tu? Koliko ur je minilo od tistega trenutka, odkar je vrgel prižgano zažigalno vrv v skladišče streliva — od tistega trenutka, ko je peklenški grom pretresel vso zemljo, ko so se dvignili stebri dima in se je vse izgubilo v gostem mraku? ... V nepredirni megli so se pričeli polagoma pojaviti in oživljati obrazi in obrisi tovarišev, pokazala se je znana, dobro znana postava generala, ki ga je objel in mu pozelel uspeh.

Z velikim trudom se je vlegel in se pričel težko sopeč plaziti tjakaj, koder je sijalo sonce. V glavi mu je bilo motno, noge so bile težke. Bolj in bolj je moral počivati v travi in ob usehlih potokih; poslušal je streljanje in je vsak trenu-

tek spemnil smer. Zdaj ga je obvladala zavest, volja, nada na rešitev.

Tako se je plazil ves dan in vso noč. Zdaj se je približeval rešilni obali pa se spet oddaljeval od nje. Tretjo jutro je srečal patroljo.

— Sprejmite me h generalu Panfilovu! ...

Ko je to spregovoril, se je onesvestil. Spet se ni zavedal ne kraja ne časa.

Borci so mu trudoma razklenili zobe in mu clili žganja v usta.

In glej, spet so se pred njim pojavili znani obrazi, zdaj ne več v snu, ne več v trudni, zmedeni domišljiji, marveč v resnici.

Na čelo mu je legla neka topla roka. Ne, to ni sen, to ni domišljija, pred njim je sam general Panfilov!

— Pomiri se, sinko, pomiri se ... Mi pa smo mislili, da si izdihnil, — se je nasmehnil Panfilov.

Mihajlo je začudeno gledal generala in borce naokoli in že je razločno dojemal njihove besede, njihovo začudenje, njihove vesele nasmehke. Zdaj mu je bilo vse drago; ljudje in gosti jesenski gozd in življenje, neprestano obdano s smodniškimi dimom.

— Zakaj bi umrl? — je šepnil.

— Tako rad bi še živel!

— Prav! — je pritrdil general.

— Za smrt imaš še dovolj časa, to je preprosta reč.

Možgani so delovali, vsenaokoli se je jasnilo.

— Doživeti dan zmage, videti sovražnika na umiku! ... Naj mi tisti dan kroglja prebije srce, pa bom spokojno umrl.

General se mu je veselo nasmehnil, se obrnil k borcu poleg sebe in rekel:

— Tihon, bodi za pričo: dan zmagave neogibno pride! Sele tedaj bo treba umirati. Zdaj pa odnesite Petrosjana, naj se odpočije.

Bilo je oktobra 1941. leta. Polja so ječala pod topovskim grmenjem.

Minevali so dnevi in tedni. Polja so pokrivala trupla. Padel je tudi general Panfilov. Pred samo rdečo prestolnico se je ovenčalo z nesmrtno slavo osem in dvajset Panfilovcev, tovarišev Mihajla Petrosjana. Minila je tudi ledena zima, kopneči sneg se je zajedel v podzemne globine in spral s polja sledove krvi iz lanskega leta.

Nastopila je pomlad, gozdovi in polja so ozeleneli, na grobovih padlih borec je pognala prva trava. Toda prišlo je poletje in z njim nov umik. Sovražnik je prišel do Dona in se pogal čezenj, nadaljeval pot proti Volgi in nato prispel celo do Kavkaškega grebena. Tistim, ki so ostali živi, je krvavelo srce.

Še ena jesen. Spet ledena, severna zima. Kazalo je, da vojne ne bo konec. V milijonski ljudski množici se je Mihajlo izgubil. Vendar je venomer ostal zvest sebi: vselej je bil v žarišču najhujših bitk. Zdelo se mu je, da so se ljudje rodili ob topovskem grmenju, v smodniškem dimu, in da drugega življenja ni bilo in ga ni ...

Innaposled je prišlo še to! Naša ofenziva se je pričela. Davno željena, pričakovana, ki je ne bo nič ustavilo.

Vse življenje nešteti ljudskih množic je iznenada vzvalovilo, armade so se vrgle naprej in nesle v svojem valu tudi Mihajla in njegove tovariše. Pred njihovimi očmi so (Nadaljevanje na 4. strani)

ŽELJA PO ŽIVLJENJU

(Nadaljevanje s 3. strani)
se gibali tisoči, stotisoči obrazov in zdelo se je, da so vsi ti obrazi znani. Svetli lasje, blede slovanska lica, ozke mongolske oči, široki tilniki, veliki kavkaški nosovi, goste črne obrvi . . .

Kakor da je živel Mihael od rojstva med temi ljudmi in kakor da se od njih ne bo nikoli ločil . . .

Nekoč se mu je zazdelo, da je ta rodni svet za vedno izgubljen. Ves teden je patrolja — Mihael z dveh tovarišema — tavalala po gozdnih stezah v zaledju sovražnika, skrivali so se v gošči, ure in ure so položavali v travi. Ponoči pa iskali poti k svojim. Eden izmed njih je bil ranjen. Tovariša sta ga izmenoma nosila. Nočno temo so prešinjale rakete. Smrt jim je sledila za petami. Polmrtvo telo tovariša borca je bolj in bolj težilo ramena. Vmesni pas

zemlje, ki se imenuje „prednji rob sovražne obrambe“, je zapadel v močvirje. Ogenj pa je postajal vedno močnejši in granate so kakor bliski prešinjale temno nebo.

Topla kri je ogrela Mihajlu tilnik. Ko so prišli čez „območje smrti“, je spustil na zemljo svojega mrtevga tovariša.

To se je zgodilo včeraj. In danes sta že obadva, ki sta ostala živa, šla po gozdu, čez zeleno, gosto travo. Prijetno je dišala gozdna svežina. Šepavi, ranjeni Mihajlo se je nasmehnil na Tihonovo ramo. Pod nogami mu je šumela trava, na vedrem sinjem nebu ni bilo niti oblaka. Toda ognjeni zid za tem gozdom je kakor prej ločil oba oglednika od njunih čet.

Tihon Nikolajev se je zamislil, se nečesa spomnil in se nasmehnil.

— Ali se spominjaš, kako si sanjaril o dnevu ofenzive? Sanjaril si celo, da boš tisti dan padel. To si še samemu generalu rekel. Glej, zate in zame je prišla tista ura!

— Umreti, ne, ne. Dokler sva še na pol poti, nisem voljan umreti. Kako, da ne bi videl osvobodene domovine? Ko prispeva do naše meje, bova še enkrat pogledala po svobodni domovini. In tedaj naj me podre sovražna krogla. Tedaj bom spokojno umrl.

Borba se je nadaljevala. Minila je pomlad. Zorelo je klasje divje pšenice. Znane reke so tekle lenobno, čas pa je divjal. Teklo je četrto leto. Pocestni prah je legal na lica, na puške in topove, na tanke in pratež, na konjsko grivo in gozdno listje. Eksplozije so metale zemljo v zrak kakor vodometi. Z jasnega, sinjega neba so kakor dež padali drobci granat. Zemlja je ječala v težki bolečini. Ob cestah po mestih in vaseh so za borci, ki so šli po poljih, zrastle nove gomile, ki so varovale kosti padlih. Bila je neznozna bolečina. Nato pa je nastopilo deževje, neskončno in dolgočasno. Nova jesen, nov oktober, novi boji . . .

Nekoč se je Mihajlo ustavil v zapuščenih bajti, odkoder je nadzoroval topovski ogenj. Na tem odseku so Nemci prešli v proti-napad. Mihajlo se je pokoril zapovedi srca. Dal je znamenje, naj namerijo ogenj na bajto, v kateri je bival sam, kajti sovražnik je bil že tu. In spet je Mihajlo prestopil mejo med življenjem in smrtjo. Granata je eksplo-

dirala, — v očeh je imel polno sivoga dima. Bajta se je stresla, kakor da je zagrmela v prepad. . . —

In Mihajlo se ni ničesar več spominjal. Sprva mu je bilo, kakor da je pogoltnil nekaj neznožno grenkega, kar mu je mahoma zmedlo zavest in ohromilo ude. Nek glas je rekel: — Imel je srečo: Niti ene same rane!

Tisti dan pod noč so zagrmeli vsi topovi, obrnjeni proti zapadu. V vseh jezikih so si ljudje sporočali iz dežele v deželo, da je Rdeča armada prispela na državno mejo.

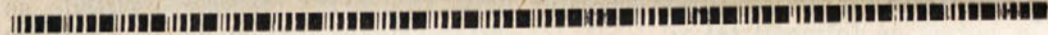
Na fronti je nastalo nenavadno slavje. Vsi so se objemali in poljubovali.

— Tudi to pot si ubegnili smrti, čeprav si si jo želeli, — je Tihon Nikolajev z nasmehkom rekel Mihajlu Petrosjanu.

Ležala sta drug ob drugem v vlažnem rovu. Drobno je pršilo. Mihajlo je toplo objel tovariša:

— Ne, dragi tovariš, jaz hočem še živeti, živeti! Mar naj ne bi učakal zmage? Preverjen sem, da mi je usojeno stopiti na sovražna tla. Pa naj me prav na dan zmage podre sovražna krogla. Tedaj bom mirne vesti zatisnil oči.

Še ena jesen, zima in spet pomlad. S svojo četo in polkom je šel borec mimo sovražnih vasi in mest: v sreju je imel prejšnje trpljenje in strahote, pod nogami prah tuje zemlje, nad glavo nepoznano nebo. Zvončke so zamenjale dehteče vijolice, skrite v travi. Na rdečkastem grmičju se je odpiralo popje. Topovi pa so še grmeli in ves svet je v napetem pričakovanju prisluškoval glasovom vojne.

(Odlomek)

N. TELEŠOV

DOMOV

Bila je jasna poletna noč. Luna je veselo in mirno svetila in srebrila poljane in ceste, pronicala je s svojo svetlobo skozi gozdove in zlatila reke . . . V tej noči se je skozi vrata barake preseljencev splazil Semka, enajstleten fantek s kuštravimi lasmi in z bledimi lici. Ozrl se je naokrog, se prekrižal in nenadoma na vso moč stekel proti polju, kjer se je začnjal državna cesta. Ker se je bal zasledovanja, se je večkrat ozrl, vendar ni bilo nikogar za njim. Tako je mirno dospel najprej do polja, nato pa na cesto. Tu se je ustavil, malo pomislil in tiho stopil navzdol po cesti.

To je bil eden tistih brezdomnih otrok, ki so jih preseljenci zapustili kot sirote. Njegovi starši so bili spotoma pomrli zaradi legarja in Semka je ostal sam samcat sredi tujih ljudi, tuje prirode, daleč od domačega kraja, ki se ga je spominjal le po beli, kamniti cerkvi, po mlinu na veter, po rečici Uzjupki, kjer se je nekoč kopal s tovariši, in po vasi, ki se je nazivala Beloje. A kje bi bili domači kraji, kje tista vas in rečica Uzjupka, to je bila zanj prav taka skrivnost kakor ta kraj, kjer zdaj biva.

Tega se je pa dobro spominjal, da so bili prišli semkaj prav po tej cesti, da so se prej prepeljali čez neko široko reko in da so še prej pluli dolgo z ladjo, se vozili z vlakom; se spet peljali z ladjo in nato spet z vlakom.

Njemu se je pa dozdevalo, da mu bo treba iti po tej cesti in bo mahoma tu tista široka reka, nato lokomotiva, ondi pa bo tudi že rečica Uzjupka in vas Beloje in tudi domača hiša, ki jo je imel tako rad in kjer pozna po številu vse starejše vaške

V Potsdamu v daljni Nemčiji je na operacijski mizi ležal Mihajlo. Ves njegov život, do lasnih korenin, je drhtel in se mučil. Pazljivo kirurgovo oko je iskalo jekleni drobec. Mihajlo sam ni ničesar občutil in ni na nič mislil. To ni bil on, marveč samo njegovo telo, ki se je zleknilo po operacijski mizi. Duša je spala v globokem snu: brez strahu, brez veselja.

Ko so ranjencu naposled vrnili življenje, se je stresel od bolečine. Njegov stekleni pogled je nečesa iskal. Bolničarka mu je nežno zašepetala:

— Rešili so te, Mihajlo!

In ponovil je v svoji zavesti ime: Mihajlo, Mihajlo . . . To pomeni, da je živ.

Tisti dan se je Mihajlo še enkrat vrnil z onega sveta na zemljo.

Pričakovali so zmagoslavni salv. Na okenskih šipah je ugašala majska večerna zarja.

— Primaknite mi posteljo bližje k oknu! — je zaprosil Mihajlo.

Primaknili so posteljo: očem ranjenca se je odprla široka daljava.

Zvečer je Mihajlo poslušal topovske salve, ogledoval ogenj zmage, ki so razsvetljevali temno tujo noč. . . Daleč, daleč od njega je počival rodni kraj, ozelenela planinska pobočja, zevala so brezna brez dna. Od tam se mu je nasmehnila njegova mladost, smehljale so se mu čarobne pravljice in nesmrtna priroda. Daleč je bila Moskva, pod katere zidovi je šel prvič v napad. Tisoč kilometrov so ločili Mihajla od groba slavnega generala, ki je verjel svojim vojakom in je tako trdno vedel, da bo prišla nekoč zmaga.

Zjutraj je tovariša obiskal Tihon Nikolajev in mu čvrsto stisnil roko: — A ti si spet preslepil smrt! Opomogel si boš. Vem, da si nikoli več ne boš želel umreti.

Mihajlo se je nasmehnil s srečnim nasmehkom:

— Seveda ne! . . . Zdaj se moramo vrniti domov. Videli bomo že mnogo čudes. In koliko dela je še pred nami! Vsega me je prevzela žeja po življenju in te žeje ne more prav nič potolažiti. Razen, morda, nesmrtnost . . .

— Nikar ne misli, da si samo ti tak — je odgovoril Tihon, — mi vsi smo se borili in umirali, dragi moj tovariš, zato, da bi živeli . . .

Sanje in RESNICA

(Nadaljevanje s 3. strani)

oih in pionirski železnici. O tem, seveda, v mežnarjevih bukvah ni besedice in on tega še sam sebi ne ume razložiti.

— Hencaj, hencaj, dokler se je ljudstvu sanjalo o hudičih, kraljih in menihih, nam je šlo dobro — vzdihuje Matjaževa žena Mica. — Ko pa je traktor vse to pregnal iz ljudskih sanj, smo prišli čisto na nič.

Nekega dne je pritekkel k mežnarju njegov najmlajši in zavpil:

— Očka, očka, o hudiču se mi je sanjalo!

„O, srečni hudič!“ se je razveselil mežnar. „Kar povej mi torej, kako je bilo!“

— Sanjalo se mi je, — je začel mali — kakor da je milica prijeta hudiča, ker je bil skrtil viške žita in s tem sabotiral načrt . . .

„Tudi ti, sinko Lojzek,“ je vzkliknil mežnar Matjaž kakor nekoč Julij Cezar, in si razklenil pas, a mali potepin je že pobegnil prek plota in zavpil:

— Tudi ti očka si reakcija!

Tedaj je mežnar ves ogorčen šel k svojemu edinemu prijatelju, krčmarju Juriju „Jazbecu“, pa je našel tudi njega v hudih skrbih.

„Kaj ti je, za božjo voljo?“ se je začudil mežnar.

— Nikar me ne sprašuj; grde sanje sem imel — je zakrutil krčmar.

„Kaj je bilo?“ je silil vanj Matjaž.

— Sanjalo se mi je, da stoji tukaj namesto moje krčme Dom prosvete. Gledam gesla, časnike, knjige . . . zgrozil sem se in prebudil.

„Dragi moj Jurij, tako je, resnično tako. Danes so to tvoje sanje, jutri bo pa vse resnica. Tak je pa načrt.“

— O, da bi vsaj pritisnila taka sursa, da bi usahnila ta fronta! — je ves potrt vzdihnil „Jazbec“ in oba z mežnarjem sta pogledala v nebo, ki ju je pa tudi iznenadilo. Bilo se je namreč tako pooblašilo, da je vsak čas morala priti ploha.

„Oh, ti moj Jurij, sedaj že nebo ni več na naši strani. Zdi se mi, da oni gori tudi že delajo udarniško načrto.“

Tedaj je mežnar tiho pristopil k krčmarjevi peči ter zagnal stoletno kolendro in egiptovske bukve vanjo.

— Zakaj pa tako? — se je prestrašil krčmar.

„Zakaj? ker ta šara ni več za našo novo dobo. Od nje ne bo kruha za naprej.“

— Kaj pa nameravaš sedaj storiti?

„Kaj? Šoli je treba služitelja; tja grem. Morda pridem kako v načrt. Sanjalo se mi je vse noči o raznih tečajih in učenju, pa nič zato; vsaj rogali se mi ne bodo moji lastni otroci.“

Glasujmo 9. oktobra 1949 vsi za DFDL!

Po naši zemlji

Kotmara ves. (Javno zborovanje demokratične fronte delovnega ljudstva). V nedeljo, dne 28. avgusta, je bilo v Kotmari vesi javno zborovanje demokratične fronte delovnega ljudstva. Na dobro obiskanim shodu smo slišali govor bivšega poslanca tovariša Janka Ogrisa, ki je v prepričevalnih besedah razložil program in cilje naše nove organizacije, ki bo zbrala v svojih vrstah vse brez razlike, kako gleda posameznik na svet in življenje, ker zasledujemo samo en skupen cilj in ta je priboriti našemu ljudstvu zagotovljen obstanek in človeka vredno življenje. Govornikove besede so padle na rodovitna tla in vsak bo po svojih močeh pomagal, da bomo osvojili za ideje Demokratične fronte delovnega ljudstva vse široke plasti ljudskih množic in 9. oktobra strnjeno glasovali za listo naših kandidatov.

Bilčovs. Po dolgi hudi bolezni nas je 29. avgusta t. l. za vedno zapustil Valentin Kvančnik, pd. Žalnik v Bilčovsu. Vsa svoja leta je bil rajni skrben in delaven gospodar. Vsa njegova ljubezen in delo je veljalo naši zemlji, katera pač skromno vrača kmetu svoj trud. S svojo pridnostjo je povečal in zboljšal svoje posestvo in kadar je prišel čas, da je bilo treba iti na volišče, se je vedno zavedal svoje narodne dolžnosti in stal v slovenskih vrstah. Najhujši udarec je bil za njega ta, da mu je v minuli vojni padel na finski fronti njegov edini sin.

Po svojem trudapolnem življenju je legel v našo zemljo, katero je tako ljubil.

Naš pevski zbor mu je v slovo zapel na domu in ob grobu ganljive žalostinke.

Zaostalim naše iskreno sožalje.

Brnca. Na Brnci je bil v soboto, 27. avgusta t. l., ob živahnem zanimanju navzočih za izvajanja referenta tovariša dr. Luke Sienčnika, članski sestanek Demokratič. fronte delovnega ljudstva. V resni in stvarni diskusiji smo prišli vsi do prepričanja, da je edino pot nove organizacije prava, ki bo vodila koroške Slovence v boljšo bodočnost, zato bomo združili v njenih vrstah vse in se potrudili za časten uspeh pri volitvah, ki so pred nami.

Sele. Pred kratkim je naš list pisal o primeru iz Zg. Borovelj, kjer

se je videlo, kako gospodje v deželni vladi in kmetijski zbornici ravnaajo z našim kmetom. To nas napotuje k temu, da še mi pokažemo primer iz naših Sel, kjer smo sami gorski kmetje, najbolj potrebni podpora.

Leta 1947. se je tukajšnjemu kajzarju Tomažu Kelihu zrušil hlev pri čemer je bila ubita ena krava in šest ovac. To je bila posledica tega, ker Kelih iz lastnih sredstev ni mogel pozidati hleva in je čakal na obljubljeni podpora že od leta 1943. naprej. Pa tudi po tej nesreči si je gospoda v kmetijski zbornici pustila časa, zganila se je šele letos spomladi, ko je Kelihu poslala dva svoja uradnika, ki nista napravila nič drugega, kot da sta mu povedala, da on podpore ne dobi, ker je premajhen kmet (!). Podpore dodeljuje

zbornica samo velikim kmetom. Njemu dajo v najboljšem primeru le posojilo.

Iz tega vidimo, da gospodje, ki vladajo v kmetijski zbornici, nimajo za našega človeka ničesar in da celo pomagajo, da bi on čim prej gospodarsko propadel.

Železna Kapla. V Železni Kapli smo imeli v nedeljo, dne 28. avgusta, številno obiskani članski sestanek Demokratične fronte delovnega ljudstva. Domačin tovariš Andrej Haderlap je v izčrpnem referatu razložil nastanek in pomen Demokratične fronte delovnega ljudstva za koroške Slovence posebej in vse resnične demokrate avstrijskega delovnega ljudstva sploh. Njegove besede so vzeli z navdušenjem na znanje in je odločitev za nas sama

Delovni ljudje Slovenske Koroške

Kdo vas sovraži, prezira?

Kdo vas trpinči, zatira?

Kdo vas mrzi, zaničuje?

Kdo vas povsod zasramuje?

Kdo vas je tiral z domačega praga?

Kdo vas je gonil na tuje?

Kdo vam spet davke visoke nalaga?

Kdo vas pritiska in tlači?

Kdo vam želi, da bi bili berači?

Nemška gospoda in nje pomagači!

Premislite to! In ko pride vaš čas,

takrat pa enotno povzdignite glas!

Povejte pokvarjeni nemški gospodi,

da ljudstvo odloča o svoji usodi!

VOLITE VSI

Demokratično fronto delovnega ljudstva

Zakaj se torej ne lotimo tam dela? Zakaj se ne lotimo z vso vnemo Kuznečkega bazena?

O, saj smo se že! V Doneckem bazenu bomo proizvodnjo podvojili, v Kuzneckem pa potrojili. Slabo je samo to, da smo v Kuzneckem bazenu šele pričeli z delom. Kuznečki bazen je novinec, tam imamo malo rovov, tudi železnice je malo, večjih električnih central pa sploh ni. In vendar bomo tudi tam mnogo dosegli.

Leta 1930. nam je dal Kuznečki bazen samo 3 milijone ton premoga, leta 1933. nam ga bo dal 27 milijonov, to je devetkrat toliko; 27 milijonov ton pa je količina, ki jo je dal Donbaz v začetku petletnega načrta.

V Protopjevsku, v srcu Kuzbaza, je dal samo eden majhen stroj z 250 kilovati. Prenesli smo ga iz Malega moskovskega gledališča l. 1920. Ta stroj 250 kilovatov je kaplja vode spričo velikana, kakršen je kuzbaz. Za njegovo izkoriščanje bi potrebovali stotisoče kilovatov. Na Kuzbazu in v Kijenerovsku pa se zdaj gradi ogromna električna centrala 560.000 KW (750.000 HP). To bo ena izmed največjih central na svetu.

(Dalje)

ob sebi umevna, ker le po tej poti, ako bomo združili vse naše sile, bomo dosegli pravice, ki nam pripadajo. Ravno tako nimamo nobenih pomislekov, komu bomo pri volitvah zaupali svoje glasove, kakor edino kandidatoma Demokratične fronte delovnega ljudstva.

Vovbre. Dne 31. avgusta t. l. smo na domačem pokopališču položili k zadnjemu počitku posestnika Jožefa Pekarta, pd. Skerkina s Tolstega vrha. Poslovilni govor je imel domači župnik Cebedin, pevska zbor iz Vovber in Kneže pa sta umrlemu zapela v slovo ganljive žalostinke. Zaostalim naše iskreno sožalje.

Loga ves, Tovariš Prušnik Karl — Gašper je v nedeljo, dne 28. avgusta t. l., govoril pri nas članom Demokratične fronte delovnega ljudstva. Iz njegovih izvajanj smo spoznali, da je ta organizacija edina, ki se bo odločno potegovala za pravice, ki pripadajo nam koroškim Slovincem in vsemu delovnemu ljudstvu. Zato bomo šli tudi brez oklevanja na delo in izrabili čas, da bo naša organizacija močna in pomembna ter bomo spravili vse na noge in volili 9. oktobra t. l. Demokratično fronto delovnega ljudstva.

Vrba. Dvaindvajsetletni zidarski vajenec Vili De Monte, ki ga poznamo vsi izseljenci, ki smo bili v Hesselbergu, se je pred kratkim hudo ponesrečil. Ko se je peljal s kolesom po glavni cesti pri Vrbi, ga je zadel neki osebni avtomobil, ki se je pripeljal za njim, in ga podrl na tla. Vili De Monte je bil precej poškodovan in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Vsi mu želimo čimprejšnje okrevanje.

Železna Kapla. (Prejel je zaslužni odgovor). Za preteklo nedeljo, dne 4. septembra, je KPA sklicala v kinodvorani v Železni Kapli javno zborovanje s filmom. Vse je bilo lepo pripravljeno — dvorana, film in kot govornik je prišel sam deželni poslanec g. Kazianka. Pri tem zborovanju pa je manjkalo samo nekaj in sicer glavno — ljudi ni bilo, tudi jih ni bilo čez eno in dve uri, čeprav je referent vztrajno čakal. Slaba organizacija je to, se je jezil g. Kazianka. Če je bila organizacija slaba ali dobra, tega ne vemo in to tudi ni važno. Vemo pa eno in to si naj zapomni tudi g. Kazianka, da smo Kapelčani, ki smo se znali za osvoboditev izpod fašizma boriti z orožjem v roki (in ne samo s tem, da smo poslušali angleški in ameriški radio), naveličani puhlih in obrabljenih fraz ter praznih obljub, kadar gre za naše glasove in ne maramo poslušati ljudi, ki so izvoljeni z našimi — slovenskimi glasovi in ki so nas, namesto da bi nas zastopali in branili naše pravice, nesramno prodali in izdali. Kazianka je prejel zaslužni odgovor, prav tako pa se bo godilo vsem, ki nas vidijo in hvalijo samo takrat, ko bi jim naj dali svoje glasove, pozneje pa jim je deseta briga, če imamo svoje pravice ali ne. Naj se nikar ne trudijo svoje glasove bomo dali tisti stranki, ki ne dela z obljubami, temveč z dejanji in ki v resnici zastopa koristi koroških Slovencev in vseh delovnih ljudi. To pa je samo in edino Demokratična fronta delovnega ljudstva.

Slovenska prosvetna zveza naznanja

SPD „Dobrač“ z Brnce igra danes ob 17.30 uri in jutri ob 14.30 uri pri Prangarju v Zmotičah

Klinarjevo opereto

MIKLOVA ZALA

Ne pozabite zamenjati stare bankovce po 10 šilingov

Kakor sporoča avstrijska nacionalna banka, veljajo bankovci po 10 šilingov s podaljškom „Zweite Ausgabe“ in datumom z dne 29. maja 1945 samo še do 15. septembra 1949. Pozneje jih kot plačilno sredstvo ne moremo več uporabljati. Zamenjajo jih samo še podružnice avstrijske nacionalne banke in sicer najkasneje do 15. septembra 1952. (APA).

M. ILJIN

POVEST O VELIKEM

NAČRTU

2. Prislilili bomo tudi mrtve k delu

Koliko premoga nam bo dala predelana in nova Donecka kotlina v letu 1932-33?

73% milijona ton.

Koliko ton pa bomo potrebovali? Najmanj 125 milijonov.

To je slabo! Kako bomo nadomestili to razliko?

Vprašajmo raziskovalce.

Ti nam pravijo, da imamo še eno premogovo kotlino. V primeru z njo je Donecki bazen pravi pritlikavec.

V Sibiriji se dviga visoko Altajsko gorovje. Njegovi vrhovi so pokriti z večnim snegom. Na pobočjih rastejo prašume temnega iglovja. Od glavnega hrbta se vlečejo dolgi razrastki v sibirske in kirgiške steppe. V podnožju teh gora leži v zemlji premog. Nekoč se je tod razprostiral morski zaliv. Podnožje Altajskega gorovja je oblivalo morje. Velikanske praproti in preslice so rastle na bregovih. Med praprotni in preslicami so lomastile neokretne

debele živali z dolgimi vratovi in z majhnimi glupimi glavami. Te živali so bile velike kakor štirinadstropne hiše.

Leta so minevala, živali so izumrle, morje je usahnilo, zaliv se je spremenil v ogromno močvirje. Pozneje je pesek zasul močvirje, na pesek pa je legla ilovica. Ostanki močvirnih trav, praproti in preslice so trohnili pod plastjo peska in ilovice, črneli in se izpreminjali v premog. In na to pokopališče hočemo priti. Izkopali bomo iz grobov mrličev, da bodo delali za nas.

Kako je ime temu premogovnemu velikanu, ki je v primeru z njim Donecki bazen pritlikavec?

Imenuje se Kuznečki bazen. V Donecki kotlini so premogovne plasti tanke. Ako so pol metra debele, je to že veliko. V Kuznečki kotlini pa še dva metra debele plasti niso debele. Tam so 16 metrov debele plasti. Te plasti leže poleg tega bliže zemeljski površini. In premog je boljši.

Uvedba strojev v naših malih in srednjih kmetijah

Brez tehnicizacije, brez vsesplošne uvedbe strojev v kmetijstvu je naša mala in srednja posest neizogibno zapisa smrti. Ne bo mogla konkurirati na trgu, ne bo mogla gospodarsko tekmovati z že tehnicizirano veleposestjo. — Mali kmet ne zmora sredstev, da bi si nabavil drage obdelovalne stroje. In če bi si jih že nabavil na kakršen koli način, mogoče z državno podporo, bi se mu ne izplačali. **Preostane edino skupna nabava in uporaba.**

Poznamo pa nerazpoloženje naših gospodarjev proti skupni uporabi. Že star pregovor „v španoviji še pes crkne“, ni povsem neutemeljen. Pri tem je mišljena seveda le taka „španovija“ — skupna uporaba, — ob kateri bi, kakor je večinoma pri **prostih strojnih skupnostih**, stroje uporabljali vsi, za njihovo vzdrževanje pa bi se malokdo ali nihče ne brigal. Izkušnja zadnjih deset let je po vsem svetu pokazala, da se proste skupnosti za uporabo strojev v kmetijstvu **za stalno** niso obnesle, pa čeprav koroška kmetijska zbornica v zadnjih okrožnicah (menda samo zaradi skupne nabave) priporoča oz. naroča ustanavljanje traktorskih in strojnih skupnosti.

Predvsem so ob prosti skupni uporabi odpovedale motorne kosilnice, stroji za trošenje umetnih gnojil, stroji za izvedbo žetve itd. Pokazalo se je namreč, da komplicirani stroji, katere moramo stalno in vestno snažiti in enakomerno oskrbovati, spadajo v roke, **le enega oskrbnika**. Pa so potem napravili nekake **strojne postaje**. Kaka splošna kmetijska ali trgovska družba ali imovitejši privatnik si je nabavil vse potrebne stroje in te izposojevali proti plačilu. Tudi ta način uporabe strojev za malo kmetijo večinoma ni imel obstanka. Kmet ni imel nikdar jamstva, da mu bo stroj tedaj na razpolago, kadar ga bo resnično potreboval. Strojne postaje so stroje izposojevale po načelu „kdor prej pride, prej melje“.

JESENSKI PODLESEK

Na gospodarskem sestanku v Rožu je nanasel razgovor tudi na ta strupeni nadležni plevel. Po mnogih naših travnikih bomo kmalu lahko opazili cvetlico blede-rdeče barve, jesenski podlesek (Herbstzeitlose). Globoko v zemlji ima čebulo, iz katere požene spomladi listje in seme. Tedaj ji v Sloveniji pravijo „čmerika“ ali pa tudi „divja turščica“.

Marsikak posestnik mi je že tožil, da mu goveja živina boleha in je tudi marsikje poginila. Ljudje pa so dolžili tovarne, mesarje in celo čarovnice, da so krive bolezni in nesreč pri živini.

Za splošno uporabo modernih strojev (traktorji, kosilnice, žetveni stroji, velike mlatilnice, stroji za trošenje umetnih gnojil itd.) so se tako v Sloveniji kakor v vseh severnih državah, na Danskem in Švedskem obnesle le **prave strojne zadrug**. V zadrugi obstoja glede uporabe strojev pravi **demokratski red** in za tega skrbi uprava s **predsednikom in strojnikom**. Da pa ne bo kdo mislil, da sem svojo trditev izvil iz trte ali si izmislil v kaki teoretični špekulaciji naj navedem naslednji praktični primer:

V mojem nekdanjem službenem delokrogu na Gorenjskem smo želi **samo v eni občini** in sicer v Šentjurju pri Kranju že pred letom 1941 **enajst raznih kmetijskih pridelovalnih zadrug**. Med temi so bile tudi tri strojne. Posebno dobro mi je v spominu strojna zadruga v Voklem! **Predsednik** te zadrug se je brigal predvsem za pravočasno razporedbo strojnega dela na posameznih kmetijah, za pogonsko gorivo, za vodstvo knjig itd. **Strojnik** pa, ki je bil **izkušen mehanik**, je skrbel za pravilno delo s stroji, za pravilno snaže-

nje in za popravila. Zadruga je imela ob posebnem ločenem **strojnem domu** tudi še posebno majhno mehanično delavnico. In takih strojnih zadrug je bilo na Gorenjskem že takrat 26.

Zakaj se je združništvo na Gorenjskem že takrat moglo tako bolno razviti? Takrat je bil ravno resni značaj ljudstva, ki je vedno točno preračunalo, **kaj se izplača in kaj ne**. Pogoji za uspešno uvedbo združništva.

Uvideli in izračunali so, da je **samo skupna zadržna uporaba strojev** na mali kmetiji rentabilna. In iz izkušnje vem, da po načelu „čisti računi, dobri prijatelji“ v teh kmetijskih pridelovalnih zadrugah nikdar ni bilo resnih sporov.

Tudi pri nas na Koroškem bomo v naslednjih tednih morali pristopiti k vsesplošnemu organiziranju kmetijskih strojnih zadrug po vaseh. Pobudo k temu nam mora dati dejstvo, da je v smislu novih smernic pričakovati **znatnejše podpore** pri nabavi strojev s strani oblasti le ob **skupni združni uporabi**.

Kočuški

K predpisu oddaje krušnega žita

V zvezi z letošnjo odmero oddaje rži in pšenice veljajo še naslednja posebna določila:

1. Kdor je oddal predpisano količino rži in pšenice, z ostalim žitom lahko svobodno razpolaga.

2. Kdor je odmerjeno količino oddal, dobi od župana občine na predpis, s katerim mu je bila odmerjena oddaja, potrdilo, s katerim se izkaže da s preostalo ržjo in pšenico lahko svobodno razpolaga.

3. Krmljenje živine z ržjo ali pšenico je prepovedano in to tudi v primeru že izpolnjenega predpisa oddaje.

4. Pri vsaki oddaji mora odkupovalec izstaviti potrdilo (Kontingent-Verrechnungsschein).

V okviru obvezne oddaje veljajo naslednje cene (za 100 kg od doma pridelovalca):

Rž: v septembru šil. 76.30, v oktobru šil. 76.80, v novembru šilingov 77.10; od decembra naprej šilingov 76.40.

Pšenica: v septembru šil. 86.50, v oktobru šil. 87.10, v novembru šil. 87.50; od decembra naprej šilingov 86.80.

Tržna opazovanja v avgustu

Konji. Na Koroškem je živahno povpraševanje za dobrimi plemenskimi žrebci ženskega spola. Na Solnograškem so žrebeta imela ceno 2200—3500 šil. — Ker se letniki doslej skoraj niso prodajali, o njih še ni zanesljivih podatkov. Za pričakovati pa je, da bo velika razlika v ceni med plemenskimi enoletnimi žrebci in navadnimi letniki.

Živina. Tržne razmere kažejo velike razlike, ki so nastale zaradi razlik v pridelku krme. Na Solnograškem so na trgih krave dosegle ceno 4000—4500 šil. voli pa 6—7 šil. za kg žive teže. Obstojajo izgledi za izvoz živine v vzhodne dežele Avstrije, kakor tudi v inozemstvo. Na splošno so pa živinske tržne razmere nepregledne.

Praščiči. Praščičji sejmi v Celovcu so pokazali počasen promet, ker je

Inozemski uvoz živil in druga poročila

Avstrija ima s Francijo pogodbo, po kateri bo uvozila okoli 10 milijaj. Ta jajca, katerih prva pošiljka je prišla na Dunaj, prodajajo po 78—79 gr. za komad. — Pitane svinje iz Francije v Avstrijo naprej uvažajo in jih pride tedensko 1000 na Dunaj. — Z Holandije prihaja na Dunaj sveže svinjsko meso, katerega skupan količina bo znažala sto tisoč kilogramov. — V Ameriki pričenejo po novih metodah konservirati mleko, da bi ga tako lažje spravili na inozemski trg. Podobne poizkuse delajo v Franciji. — Za zboljšanje svinjereje bo Avstrija uvozila iz Anglije 500 plemenskih svinj. — Število svinj v Avstriji je doseglo že 60 % števila iz leta 1938. — Na dunajskem velesejmu bo posebna razstava vrst semenskega žita in pitanih svinj. — Za dunajski velesej od 14.—18. septembra in za graški velesej od 15.—23. oktobra je za vožnjo z vlaki in avtobusi 25 %-ni popust. Za dokaz velja trajna izkaznica velesejma.

Epidemija ohromelosti svinj.

Po nekaterih naših krajih se je v zadnjem času pričela pojavljati ohromelost svinj. Poseben znak bolezni je pobesnelost svinj. Zaenkrat Avstrija še ne pozna učinkovitega protisredstva. Zato je ohromelost svinj ena najnevarnejših bolezni v svinjskih hlevih, ki ne pomeni samo znatno škodo v tem, da izgubimo svinje, temveč tudi v tem, da 3 mesece ne smemo v dotični hlev dati nobene prašiča.

Obvarovali se je bomo vsaj delno, če ne bomo spustili v hleve tujih ljudi, če ne bomo uporabljali mesa od obolelih svinj za domače potrebe in če bomo pazljivi pri nabavi tržnih svinjskih krmil.

izvoz v sosednje dežele zaostal. Cene so bile 15—17 šil. Morda bo praščičji trg jeseni spet oživel.

Krompir. Promet s krompirjem je spet oživel, tržne razmere so se nekoliko ustavile. Na Zg. Koroškem so zgodnji krompir prodajali tekoče še po 40 gr, okoli Celovca in na Sp. Koroškem po 35—40 gr. Toda cena pada, trgovci v Celovcu ga plačujejo le še po 28 do 30 gr.

Povrtnine. Ponudba zelja in ohrovtne je zaenkrat padla, po glavni solati je povpraševanje, jesenske endivije je dovolj. Pomanjkanje pa se kaže pri dobrih kumercah, paradižnikih in papriki. Zelo povprašujejo za čebulo in cvetačo (kartioli); rdeče pese je dovolj.

Sadje. Vsled vremena je izpadlo veliko sadja zaradi monilije, blago je v precejšnji meri malovredno. Sadjarjem bi priporočali, da z obiranjem zimskih jabolk še počakajo, da bodo drevesno zrela in da jih dobro shranijo. Preprečiti je treba poplavo trga v septembru in oktobru, da se omogoči miren razvoj cen.

Na sektorju povrtnin in sadja skoraj ni pričakovati nadprodukcije, če bi pa nastale kakšne težkoče, je in bo vzrok v nazadovanju kupne možnosti.

Več paznje žitu v kašči!

Žitno zrnje vsebuje še obilo vlage. Zato pogostoma **premetajmo in odprimo okna**, kadar je zunaj bolj suho in hladneje kot v kašči. S tem bomo odgnali tudi morebitnega žitnega rilca.

V skrinjah vlažno žito plesni.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4; Za vsebino odgovarja: France Košutnik. Tiskar: Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsergürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt 2, Postschließfach 17.

Rep se ni preveč kričako izpostavljaj kot pristaš slovenske stranke, kljub temu je bil njen nevidni voditelj, ki je stal na čelu vseh njenih organizacij, vseh njenih akcij. Kdor se je le malo obrnil, je takoj in povsod zadel na njegov silni vpliv. Nihče ga ni ljubil, vsak se ga je pa po svoje bal. Kmetje so ga imeli v želdcu zaradi tega, ker jim je z zidanjem novega farovža nakopal hudo občinsko novico, večina delavstva ga ni marala, ker je s svojimi organizacijami rovaril med njimi in stabil njihovo politično moč, nemčurji zaradi njegove slovenske narodne

nepomirljivosti, kaplani zaradi njegove strogosti — vsi pa zaradi tega, ker mu niso mogli nikjer do živnega.

Bilo je znano, da Rep ni nikoli tako govoril, kakor je mislil. Tako je bilo tudi zdaj, ko je sprejemal svojega tako redkega gosta.

„Dober dan, Lušin! Kaj pa je vas prineslo? Zelo me veseli, gospod Lušin. Ali bi popili z mano časo črniceveca?“ je govoril suho, brezizrazno. Zraven si je na tihem mislil: „Kaj je le tega jazbeca prineslo k meni...?“ Rep ni maral Lušina.

Cenil je njegove gospodarske spo-

sobnosti, kajti temu človeku je premoženje kar samo od sebe letelo na kup. Seveda so kleli kmetje in včasih je njegova pohlepnost bila le preveč očitna. Toda kadilo se mu je tudi njegovo družinsko življenje. Tiste stvari z deklami... Povsod sumljivi pankrti... nesramno pohujšanje... ali kaj, ko ga nikjer ni bilo mogoče pritisniti! V spovednici ga menda še ni srečal, odkar je bil v fari... Kljub temu se ni mogel pritoževati glede drugih dolžnosti: Lušin je redno odraščal biro in priznati je moral, da ni bil skop. V njegovi hiši je v kotu visel rožni venec in vsa družina je morala pokorno opravljati vse verske dolžnosti. Proti farovski novici za novo župnišče je grmel tudi on, vendar jo je prvi odšel... Rep ga je imel tudi na sumu, da je paktiral z nemčursko stranko, čeprav ni nikdar nastopal kot njen odkriti pristaš; z nekaterimi voditelji te stranke je bil celo v večnih sporih. Toda pri zadnjih občinskih volitvah je nemčurska stranka čisto gotovo v prvi vrsti zmagala z Lušinovim glasom. —

(Dalje)